
Saksnr: 2020/62788-2
Saksbehandlar Katharine Louise Clarke
Dato: 22.09.2021

Til: Hovudutval for næring

Frå: Avdelingsdirektør Bård Sandal

Regjeringa har varsla store kutt i Interreg-midlar for 2022

Innleiing

Interreg er eit fellesnamn for EU sine grenseoverskridande samarbeidsprogram. Medlemslanda i EU har avtala ein ny budsjettperiode for 2021-2027 og Norge har bekrefta til EU-kommisjonen at Norge ønskjer å delta i 11 Interregprogram. Programma er samarbeidsprogram under samhøyrepolitikken (Cohesion policy) og er lagt opp til at medlemsland driv felles programmering og felles forvaltning av desse programma. Programma har innsats innan fleire område. Næringsutvikling, klima og miljø, berekraftig transportløyningar, grøn omstilling og innovasjon vert høgt prioritert. Prosjekt som fremjar godt samarbeid på tvers av sektorar og fagområde kjem også inn som tema i dei nye programma under tema «governance».

Interreg er finansiert over EU sitt budsjett for strukturfonda. Regionalpolitikken er utanfor EØS-avtalen. Regjeringa har derfor vedtatt at Norge skal delta i Interreg i neste programperiode 2021-2027 under same modell som tidlegare programperiodar, der Regjeringa fordeler midlane kvart år over statsbudsjettet. Regjeringa har vedtatt å vidareføre modellen for løyvingar mellom programtypane, der dei grenseregionale A-programma får den største delen av norske Interregmidlar, deretter dei transnasjonale B- programma, medan den lågaste delen går til dei interregionale C-programma.

Regjeringa gjennomfører ei endring i den geografiske inndelinga for deltaking i Interreg for den neste perioden. Dei tre vestlandsfylke har høve til å delta i to B-program, Nordsjøprogrammet og Østersjøprogrammet, i tillegg til C-programma i den nye programperioden. Tilgangen til Interreg B-programmet Nordleg Periferi og Arktis er fjerna for dei tre Vestlandsfylka. Nordland og Troms og Finmark har ikkje lenger høve til å delta i Nordsjøprogrammet. Dei tre Vestlandsfylke deltek berre i B- og C-program i og med at dei ikkje har grenser med nokre EU-land. Den endelege fordelingsnøkkelen for løyvingar mellom programma i EU er rettleiande også for den norske fordelinga.

Norske fordelingar og endringar

Norge har levert ei oversikt over løyvingar for kvart program Norge deltek i som eit beløp for heile programperioden (sjå tabell 1). Dette gir ei oversikt over det norske budsjettet over heile programperioden. Dette er ein føresetnad for at norske partnerar kan delta i prosjekt. Tal i tabell 1 for programperioden 2021-2027 har vorte levert til programkomiteane og EU-kommisjonen. Det er viktig at programkomiteane på EU-nivå har eit programbudsjett som er føreseieleg for heile perioden sidan dei baserer prosjektmidlar og løns- og administrasjonskostnader til drift av sekretariata på løyvingar frå alle deltakande land. Norge leverer likevel sine programløyvingar med atterhald. Norge har, med sine tildelingar, allereie kuttet i midlane for neste programperioden for nesten alle programområde, unntatt for ØKS og URBACT programma.

Dei norske midlane for dei nye Interreg-programma har vore fordelt i statsbudsjettet for 2021. Oversikten i tabell 1 er laga med utgangspunkt i opphavslege løyvingar som har vore annonsert for 2021 og gjeld for heile programperioden. Samstundes har ikkje Regjeringa fatta noko formell avgjerd om løyvingar for heile programperioden, jf. at Norge gjer årlege løyvingar.

Program	2014-2020 (mill. kr)	2021-2027 (mill. kr)
Kolarctic (A-program)	56	54
Aurora (A-program)	85	83
Sverige-Norge (A-program)	186	160
Øresund Kattegat Skagerrak (ØKS) (A-program)	85	94
SUM A program	412	391
NPA (B-program)	52	50
Nordsjøen (B-program)	85	81
Østersjøen (B-program)	51	50
Sum B program	188	181
Interreg Europe (C-program)	25	21
URBACT (C-program)	1,4	2,5
ESPON (C-program)	8,6	7
Interact (C-program)	0,7	0,7
Sum C program	35,7	31,2

Tabell 1. Norske løyvingar for Interreg 2021-2027 med atterhald om årlege løyvingar over statsbudsjettet. Vestland deltek i programområde merka i raud

Nye kutt i Interreg-midlar annonsert

KMD kalla EU-rådgjevarar i alle fylkeskommune inn til eit møtet 20. september og informerte at Regjeringa har foreslått store endringar i Interregmidlar som ein del av statsbudsjett for 2022. KMD har fått særskilt lov til å informere både programsekretariata, fylkeskommunane og EU-kommisjonen (DG Regio) om budsjettforslag, sjølv om statsbudsjettet ikkje leggst fram før 12. oktober. Dette fordi programsekretariata er midt i ein budsjetteringsprosess og at desse kutta vil ha stor betydning for programgjennomføring og for norsk innsats og deltaking. Regjeringa foreslår svært store kutt i Interreg midlane (sjå tabell 2 & 3) frå 2021 til 2022 og Vestlandet er hardest ramma sidan ingen av dei tre Vestlandsfylke deltek under A-programma.

NKR mill	2021	2022	nedgang
A program - sum	56,2	42	25 %
Kolarctic	7,8	6,3	19 %
Nord / Aurora	12	9,5	21 %
Norge Sverige	23	17	26 %
ØKS	13,4	9,2	31 %

Tabell 2 - Forslag under statsbudsjett. Kutt i A-program 2021-2022

NKR mill	2021	2022	nedgang
B & C - sum	30	10	67 %
NPA	7,1	4	44 %
Østersjø	7,1	1,9	73 %
Nordsjø	11,6	1,9	84 %
Europe	3	1	67 %
Espon	1	0,6	40 %
Interact	0,1	0,1	0 %
Urbact	0,1	0,1	0 %

Tabell 3 - Forslag under statsbudsjettet. Kutt i B og C program 2021-2022

Det kan berre spekulera i kvifor Regjeringa gjer dette no. Vi går ikkje inn i moglege årsak i dette notatet. KMD opplyser at Regjeringa ønskjer å prioritere desentralisert utdanning, samferdsel og næringsutvikling.

Forslaget er i strid med tal som KMD nyleg leverte til programsekretariata for heile programperioden og i strid med argumentasjon i Proposisjon til Stortinget for budsjettåret 2021 (Prop.1 S KMD). Her står det på side 162 mellom anna:

«Regionalpolitikk er et område hvor det internasjonale elementet er sentralt. Programmene er relevante virkemidler for å nå norske sektorpolitiske mål og regionalpolitiske mål, både på regionalt og nasjonalt nivå. Gjennom Norges deltakelse i Interreg synliggjøres norske prioriteringer og spesielle utfordringer overfor Europakommisjonen og deltakerlandene. I 2021 starter en ny Interreg-periode, som varer ut 2027. Norge skal delta som en aktiv og likeverdig aktør i samarbeidet.»

Konsekvensar for Norge

Det nye forslaget til midlar under B-program vil skape eit lite nålauge og gjere programma uinteressante for norske aktørar å bruke tid på. Midlane vil berre dekkje eit eller to mindre prosjekt kvart år og det blir stor konkurranse om få midlar. Med ei med-finansiering på 50% vil risikoen vere for stor for å satse på dette programmet. Norge har kuttet i Interreg-midlar midt i programperioden ved fleire høve tidlegare. Dette har skapt stor usikkerheit for norske deltakarar. Fylkeskommunane har gjort sentrale myndigheiter merksame på dei negative ringverknadene av slike budsjettkutt fleire gongar. Slike handlingar gjer at Norge ser ut som ein uføreseieleg og ustabil partnar i denne samanheng. Det skaper mykje usikkerheit rundt budsjett og deltaking både på EU-nivå, medlemslandnivå og ikkje minst, for norske prosjektaktørar. Akkurat no, r dei norske aktørane i ein vanskeleg posisjon. Mange har allereie begynt å utvikle prosjekt anten som prosjektpartnar i eit konsortium, eller som prosjektleiar. Det er ingen prosjektutviklingsmidlar for norske partnarar under Interreg, og mange bruker store ressursar for å utvikle partnaraskap og prosjekt.

Kva gjer fylkeskommunane framover?

Austlandssamarbeida tar opp saka i sitt Europaforum i veke 39 og forsøker å få på plass ei utsegn, både om samarbeid i Norden og Europa generelt og Interreg spesielt, som innspel til Regjeringsforhandlingane og til budsjettet for 2022. Dei har som mål å få alle programma tilbake til 2021 tildelingsnivå og at det nivået held fram vidare i perioden.

KS kjem til å vurdere om det er mogleg å ta dette temaet som ein del av fylkesordførarkollegiet sitt innspel til ny regjeringsplattform. Ann-Irene Sæternes, Fagsjef i Austlandssamarbeid har også orientert Gunn Marit Helgesen om dette som nestleiar i KS og Europaansvarleg.

Rogaland og Møre og Romsdal var ikkje til stades under møtet med KMD. Katharine Clarke, seniorrådgjevar i Vestland fylkeskommune, har derfor informert dei om innhald i etterkant. Som resultat har Birgit Aarønæs, Seksjonssjef internasjonalt arbeid i Møre og Romsdal fylkeskommune, hatt eit møte med fylkesordføraren og fylkesvaraordføraren i Møre og Romsdal. Dei var begge positive til å ta saka vidare. Fylkesordføraren vil ta opp saka med sine kollegar i Vestland og Rogaland, og Per Vidar Kjølmoen vil ta med seg dette inn i sin nye posisjon som stortingsrepresentant for Ap. Dei ønskjer også ei politisk sak etter at statsbudsjettet er lagt fram, eventuelt også i Vestlandsrådet.

Katharine Clarke, nasjonalt kontaktpunkt for Nordsjøprogrammet, har hatt eit møte med Marianne Chesak, fylkesordførar i Rogaland. Ho er norsk representant i Executive Committee i Nordsjøkommisjon. Ho ønskjer å bruke dette notatet inn i budsjettforhandlingane. Politikarar i Vestland fylkeskommune kan også bruke denne informasjon inn mot budsjettforhandlingane. Same sak vil kome opp i AU for Vestlandsrådet.

Nasjonalt kontaktpunkt for Nordsjøprogrammet vil rå partnarane til å fortsetje med prosjektutvikling inntil statsbudsjettet er vedtatt før jul i håp om at eit samla initiativ frå alle fylkeskommunane i lag med KS kan få den nye regjeringa til å oppretthalde tildelingar til Interreg i statsbudsjettet for 2022 på same nivå som for 2021.